

Narrativa

Lluís Lloret

Cuinat al punt

La recepta es basa en una mena de proporció àuria, un equilibri ancestral. Conté gotes de mitologia grega, pessics de *road movie* en furgoneta (i dins d'un pis franc... *room movie*?), cullerades de retrat social i, sobretot, uns personatges que t'abracen, que dubten mentre t'adones de la incommuniació que els (ens?) envolta. I un element secret, com en la Coca-cola: l'element Zanón.

En la segona novel·la que publica, *Tarde, mal y nunca*, de la novíssima i benvinguda editorial Saymon, Carlos Zanón (Barcelona, 1966) aprofita la tècnica adquirida com a poeta i ens mostra un estil narratiu àgil i elegant, com la dansa de peus de Cassius Clay. L'anterior, *Nadie ama un hombre bueno* (Quadrivium), ja era un bon plat, però aquesta guanya forquilles. Les preguntes d'abans no s'han convertit en respostes, però sí en polaroids. I que el lector es nulli.

El ritme i l'estructura

L'obra sencera té ritme, però també els capítols i cada paràgraf. El viatge, que de l'anècdota ens porta fins a la universalitat, tal com passa als bons llibres, el fem a una velocitat constant, sense gaire accelerades ni ralenties, veient per la finestra el món que Zanón ens ofereix, a estones àrid i precís com el de Cormac McCarthy, a estones fresc i contundent com el de Junot Díaz, i amb els

FRANCESC MELCION

Carlos Zanón ha publicat la seva segona novel·la. 'Tarde, mal y nunca'

ulls de Casavella i el nas de Marsé amagats entre els edificis. Un món dibuixat per dos personatges masculins i un de femení (més un grapat de secundaris de pes). Una estructura sòlida que ofereix visions polièdriques però sense simetries forçades, cada cosa quan convé. I un final de circumval·lació, perquè la vida continua, sempre continua, i roda i roda.

El drama se situa en un barri que es descriu poc però s'identifica com a marginal, mestís, potser perifèric. Immigració versemblant. Epi és un jove que esberla a martellades el cap de Tanveer Hussein (que practica un sexe psicopàtic mentre Epi fa de xòfer). L'assassinat té lloc en un bar del barri i davant el seu germà, Àlex. El motiu? Les penes d'amor que escampa com espores primaverals

Tarde, mal y nunca

Carlos Zanón
Saymon
Barcelona, 2009
Preu: 18 euros
Pàgines: 275

Una història de marginats, immigrants o no, de violència i sexe, de recerca constant i de més silencis dels que calen, també de laberints dels quals ens fan sortir tot i que no vulguem. Tot amb un punt de vista ampli i un estil depurat. Zanón s'ha superat

1 2 3 4 5

Tiffany Brisette, un bombó amb un 80% de cacau ben negre i amargant.

A partir d'aquí, anem coneixent les circumstàncies de cada personatge i com s'adapta al seu espai dramàtic. I Zanón, com un cuiner japonès, prepara la seva recepta davant nostre, al punt just de cocció, amb un Àlex que és l'únic que s'adona que són lluny de tot (com Prometeu, que preveia les conseqüències de les seves accions) i un Epi perdut en el laberint que uneix dos sentiments ben antics, l'amor i l'odi, però que com Epimeteu, no sap calcular on el duran els seus actes.

Gestos d'un bon déu

Si donem per bo que els autors són com déus per als seus personatges, Zanón és un bon déu, perquè es nota que els estima i els ofereix la mà quan sembla que tot està perdut. Em refereixo especialment a la història de Jamelia, la germana retardada de Tiffany, amb la qual Zanón té un gest... al punt. Si un personatge vol creure en un futur millor, qui som, per desfer el castell de cartes d'una bufada?

Imatges, diàlegs, pensaments, tot ben elaborat, molt treballat, ajustat però sense que es noti (el que importa és l'obra i no l'autor, ens està dient Zanón). Una història que t'arriba, que t'emociona però que no t'enferega, que t'omple, però que t'empeny a demanar una altra ronda. Ja arribarà: el xef Zanón és entre nosaltres, i per quedar-s'hi.*

Poesia | Pere Ballart

A l'obaga dels mots

Evito el verb. (Poemes de la veritat)

Rosa Comes
Cossetània
Valls, 2009
Preu: 10 euros
Pàgines: 291

1 2 3 4 5

En aquests dies de tan escasses idees d'estructura, en què els poetes no componen llibres si no és pel principi de la pura addició acumulativa, reconforta trobar una veu lírica com la de Rosa Comes, que pensa cada paraula sobre el fons del llibre que l'integra i que en tancar-lo el que calcula és com en queda afectada l'arquitectura global dels seus escrits. A *Evito el verb*, el seu segon títol, és de nou una decisió numerològica el suprem criteri ordenador: els poemes s'agrupen per parelles i el 2 és la xifra de les veritats que el text indaga (com sabem pel seu subtítol). Si l'1 i el 3 organitzen els llibres que acompanyaran aquest, no és estrany que ara siguem davant la part del projecte més

compromesa amb el conflicte de l'alteritat -la més dialèctica, amb el jo i el tu en confrontació, i en la qual el binarisme de la llengua és objecte d'una reflexió més sistemàtica.

I és aquí on rau el seu segell més característic. Ara fa quaranta anys els dictats estructuralistes instaven a projectar sobre tota activitat humana l'esquema dels mecanismes de la llengua, i cada disciplina cultural somiava formular una gramàtica del seu objecte. Com si volgués girar com un mitjó aquella metodologia, Comes cursa en sentit invers el camí de la llengua a la vida i busca, en les categories de l'explicació lingüística, una raó de ser dels avatars sentimentals: amb "carn de vers" aspira a "conver-

tir el poema / en un mirall" i a descobrir quina certesa imposen les paraules. *Lletra, mot, verb i vocal* són termes recurrents en uns poemes la premissa dels quals és que la passió ens fa "molècules / lingüístiques en joc". La facultat d'una simple conjunció per apairar dos referents i aïllar-los enmig del món és aquí motiu de celebració i perplexitat, i s'entén que dos poemes puguin quedar acarats (*Un cantó i L'altre cantó*) per explicar-nos la doble experiència d'un encontre eròtic amb l'oportuna mudança dels pronoms i les persones, del singular i el plural.

Opcions d'estil a banda, el que llegim en filigrana al través dels versos de Comes és una història d'amor que

treu profit d'una enunciació directa i col·loquial molt eficaç. En els més reeixits, com els de *Pecat, Caic, Tendresa* o *El vers té ganes de trobar-te*, sentim la poeta molt còmoda al servei d'uns moments verbals en què, per òbvia, la sensualitat, complaguda i quotidiana, no posava fàcil a priori l'execució del poema. Sigui com sigui, allò que el recull conclou al meu entendre és que l'hiat entre els subjectes segueix sent insalvable, i que per molt que vulguem evitar el verb mai no deixem d'*habitar-lo*, i d'assistir, des de l'interior dels seus signes ridículs, a aquella única veritat que tanca un prou conegut poema de Pere Gimferrer: "l'entelament del món a l'obaga dels mots".*